

**Stichting Museum Beelden aan Zee
Jaarrekening 2018**

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. ACCOUNTANTSRAPPORT	
1.1 Opdracht	2
2. BESTUURSVERSLAG	
2.1 Bestuursverslag	4
3. JAARREKENING	
3.1 Balans per 31 december 2018	13
3.2 Staat van baten en lasten over 2018	15
3.3 Kasstroomoverzicht over 2018	16
3.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	17
3.5 Toelichting op de balans per 31 december 2018	20
3.6 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018	26
4. OVERIGE GEGEVENS	
4.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	29

1. ACCOUNTANTS RAPPORT

Aan het bestuur van
Stichting Museum Beelden aan Zee

Geacht bestuur,

1.1 OPDRACHT

Ingevolge uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2018 van Stichting Museum Beelden aan Zee, waarin begrepen de balans met tellingen van € 1.124.266 en de winst-en-verliesrekening sluitende met een winst van € 251.138 gecontroleerd.

De controleverklaring is opgenomen onder het hoofdstuk overige gegevens.

Amsterdam, 25 april 2019

Londen & Van Holland
Registeraccountants en Belastingadviseurs

drs. K.J. Schouten RA

2. BESTUURSVERSLAG

Missie

Beelden aan Zee is het enige museum in Nederland dat zich exclusief richt op de moderne en hedendaagse, internationale beeldhouwkunst. Het is een particulier instituut dat zijn passie voor deze kunstdiscipline wil delen met een zo breed mogelijk publiek door middel van een aantrekkelijk en kwalitatief collectie- en presentatiebeleid en daarin wordt gesteund door fondsen, bedrijfsleven en andere subsidiënten. In een speciaal voor dit doel ontworpen gebouw, wonderschoon gelegen aan de Noordzee, gaan kunstgenot, éducation permanente en publieksvriendelijkheid samen in een missie die wordt uitgedragen door een omvangrijke groep van goed opgeleide vrijwilligers die onder leiding staat van een kleine professionele staf. In relatie tot dit streven organiseert het museum tal van andere culturele activiteiten waarmee het zich in het internationale klimaat van Den Haag een bijzondere plaats heeft verworven.

Doelstelling van de stichting

De stichting heeft ten doel het bevorderen van kunstkennis- en genot met betrekking tot de moderne en hedendaagse beeldhouwkunst, in het bijzonder door het exploiteren van het in Scheveningen (gemeente Den Haag) gevestigde museum Beelden aan Zee, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords. De stichting tracht haar doel te verwezenlijken in samenwerking met de te Den Haag gevestigde stichtingen: Stichting De Onvoltooide en Stichting Het Sculptuur Instituut.

Verslag van het Bestuur

Bestuursverslag

Het Bestuur van Stichting Beelden aan Zee, gevestigd te Den Haag bestaat per 31 december 2018 uit de volgende leden:

Mr A. Ruys, voorzitter
Ir. I.M. Kalisvaart MBA, penningmeester
Drs. K. Doeksen-Kleykamp
Mr. W.F.M. Remmerswaal
Dr. P.C. Scholten
E. Scholten
C.Wynaendts-André de la Porte MA

Mw. A.M.W. Scholten-Miltenburg is erelid van het Bestuur.

In de bestuursvergadering van 24 mei is de heer Steemers teruggetreden als penningmeester van het bestuur en in die rol opgevolgd door de heer Kalisvaart. Het bestuur dankt de heer Steemers voor zijn enorme inzet gedurende een periode van meer dan 15 jaar en verwelkomt zijn toetreding tot de Board of Trustees.

Het bestuur heeft gedurende het boekjaar 2018 viermaal vergaderd op 13 februari, 24 mei, 31 augustus en 29 november. De bestuursvergadering op 31 augustus werd voorafgegaan door een heisessie van een dag waarbij uitvoerig is ingegaan op de governance, de strategische en artistieke doelstellingen van het museum en de financieringsstructuur inclusief fondsenwerving. Tijdens de reguliere bestuursvergaderingen zijn reguliere zaken als organisatie en exploitatie, onderhoud gebouw, artistiek beleid, geefkringen en sponsors, de kwartaalcijfers en jaarrekening breed aan bod gekomen. Daarnaast zijn zowel de financiële als andere bedrijfsmatige risico's uitgebreid de revue gepasseerd. Tevens heeft het bestuur haar eigen functioneren geëvalueerd via schriftelijke rapportages die zijn besproken in het bestuur.

Naast de bestuursvergaderingen heeft er maandelijks een vergadering plaatsgevonden van de financiële/audit commissie waarin de maandcijfers versus begroting, de financiële vooruitblik, alsmede lopende organisatorische zaken werden besproken. Deze vergaderingen werden bijgewoond door het voltallige managementteam, de financiële controller en de financiële/auditcommissie bestaande uit de voorzitter en penningmeester. De verslagen van deze bijeenkomsten werden verspreid naar alle bestuursleden.

Naast de wisseling van de penningmeester is er, in goed overleg met de zittende controlerende accountant BDO, Londen & Van Holland als nieuwe accountant aangesteld en is de kunstverzekering ondergebracht bij AON als nieuwe verzekeringsbroker. Het managementteam heeft een sessie met AON experts gehad waarbij de verzekeringstechnische risico's de revue zijn gepasseerd; dit heeft geleid tot een aantal bouwkundige en beheersmatige aanpassingen.

De directie werd gedurende het verslagjaar wederom vervuld door prof. dr. Jan Teeuwisse als algemeen directeur. Het Management Team bestond naast de algemeen directeur uit drs. Emma van Proosdij (hoofd artistieke bedrijf en Jacqueliën van Schaik (hoofd bedrijfsvoering) en werd bijgestaan door Jaap-Jan Stapel als financiële controller.

Governance

De Code Cultural Governance wordt zoveel mogelijk toegepast. Voor Stichting Museum Beelden aan Zee wordt het Bestuursmodel gehanteerd. Binnen de (personele) mogelijkheden van het museum bestaat er naar het oordeel van het bestuur een afdoende systeem van interne controle.

Verslag over de gang van zaken in 2018

Na de positieve resultaten van 2016 en 2017 heeft ook in 2018 de Stichting Museum Beelden aan Zee een positief financieel resultaat behaald, in dit geval van meer dan €250.000, en een bezoekersaantal van meer dan 83.000. Dit is exclusief de grote aantallen bezoekers van onze buitenbeelden op de boulevard, wellicht de meest gefotografeerde plek aan de Haagse kustlijn. Stichting Museum Beelden aan Zee heeft daarmee wederom aanzienlijk bijgedragen aan het verder versterken van het goeddeels liquide weerstandsvermogen van de moederstichting De Onvoltooide dat nu meer dan €2,4 miljoen bedraagt.

Naast al het goede nieuws constateren we wel dat onze inkomsten uit de vaste geefkringen enigszins zijn achtergebleven bij de ambitie en er minder fondsen ter dekking van de tentoonstellingskosten zijn gegenereerd dan begroot. Eén en ander is deels gecompenseerd met opbrengsten uit enkele legaten. Het artistieke team is er echter goed in geslaagd de toring naar de nering te zetten zonder de kwaliteit van de tentoonstellingen geweld aan te doen. Met name de tentoonstelling “Zadkine aan Zee” is een enorm succes gebleken en heeft tot de sluiting, begin maart 2019, meer dan 60.000 bezoekers getrokken. De aanpak die in 2016 is ingezet om eens per jaar een grote tentoonstelling te presenteren voor een breed publiek blijkt ook dit jaar zijn vruchten af te werpen. De risico's in verband met de relatieve hoge kosten van deze tentoonstellingen blijven beheersbaar door een verdere professionalisering van onze projectmatige aanpak.

Naast strikte beheersing van onze operationele lasten, waarvan personeelslasten het leeuwendeel uitmaken, zullen we de komende jaren investeren in de verduurzaming van ons gebouw om daarmee onze jaarlijkse huisvestingslasten structureel te verminderen. Een aantal verbeteringen aan ons 25 jaar oude gebouw zoals vernieuwing terrassen, nieuwe verlichting en elektrische installatie, vergroening binnenplaats en verbeteringen aan restaurant en winkel worden hiermee voorzien. De sterke toename in onze bezoekersaantallen vragen een stevige aanpak van onze publieksruimten. Plannen hiervoor worden nu voorbereid en een aparte fundraisingcampagne gestart. In brede zin zullen bestuur en directie zich inzetten voor een verdere uitbreiding van individuele en institutionele geefkringen mede ten behoeve van de dekking van de kosten van het ambitieuze tentoonstellingsprogramma gedurende ons 25 jarig jubileumjaar 2019 en een verdere groei in ons weerstandsvermogen.

Met bovenstaande staat natuurlijk voorop dat we ons publiek kunnen blijven verrassen met een hoogwaardig tentoonstellingsprogramma, waarmee we onze missie vervullen en waarmee we voor solide publieksinkomsten zorgen.

Het bestuur dankt directie, staf, vrijwilligers (partners) en sponsors voor hun inspanningen en bijdragen in het afgelopen jaar en wenst hen veel succes in ons 25-jarig jubileumjaar.

Den Haag,2019

Namens het bestuur
Mr. A. Ruys
Voorzitter

Ir. I.M. Kalisvaart MBA
Penningmeester

Directieverslag

Het is een jaarlijks terugkerend genoegen om, ter voorbereiding van dit verslag, in de agenda een jaar terug te gaan en in detail de revue te laten passeren. We ontvingen ruim 83.000 bezoekers waarmee 2018 het een na beste jaar is geworden in onze 24-jarige museumgeschiedenis. Een bezoekersaantal dat ons voor het derde jaar op rij zwarte cijfers liet schrijven. De bezoeker was ook in 2018 weer de belangrijkste sponsor, maar hoe krijg je telkens al die mensen weer naar hier en wat doe je vervolgens met ze?

Voorwaarde 1 is een aantrekkelijk en gevarieerd programma dat naar buiten getrompetterd wordt en waarvoor ter financiering daarvan, telkens een beroep wordt gedaan op het conglomeraat van charitatieve en commerciële, institutionele en particuliere sponsors waarmee, soms over een periode van jaren, een relatie is opgebouwd. Een programma dat zwaar leunt op de bereidheid van museale en particuliere verzamelaars om hun kunstschaten voor langere tijd af te staan maar waarin ook de eigen collectie een prominente rol blijft spelen. Een programma dat wordt neergezet door conservatoren, collectiebeheerders, fotografen, rondleiders, educatiemedewerkers en gastsprekers. Begeleid door tekstborden en apps, catalogi, hand-outs, films en documentaires, door tal van producten die door de artistieke staf, Partners, stagiaires en freelancers worden vervaardigd. Dit alles zou je onder de noemer 'investering' kunnen vatten.

Voorwaarde 2 is de 'uitbating' en die start op het moment dat de eerste bezoeker binnenkomt, gelokt door het nieuws over de tentoonstelling. Een gastvrij onthaal op niveau in een schitterend gebouw op een unieke locatie, daarmee maak je van bezoekers Vrienden. En die Vriend kan vervolgens weer Gouden Vriend worden, lid van de Sculpture Club, Vormidable Patroon of zelfs Trustee. Entree, winkel en café zijn de directe gereedschappen van onze uitbating en het zijn de Partners die hier de hoofdrol spelen, daarin begeleid door de Primus en Floormanagers. Voor de Partners die dienst draaien te midden van de kunstwerken op zaal is het zaak een evenwicht te vinden tussen streng gezag en charismatische klantvriendelijkheid.

2018 In vogelvlucht.

In januari openden we Jan Spiering in het Kabinet. Deel 9 uit de reeks Monografieën van het Sculptuur Instituut werd aan hem gewijd en de vermaarde cellist Stefan Metz speelde bij die gelegenheid Schubert. In februari namen we met weemoed afscheid van Tirzo Martha, opende Prinses Beatrix de tentoonstelling *André Volten. Utopia* die ook een satelliet had in het atelier van de beeldhouwer in Amsterdam-Noord, eveneens bezocht door de Prinses. Beide exposities werden ontworpen door architect Trude Hooykaas die terstond werd gevraagd ook *Zadkine aan Zee* te gaan inrichten. Penningmeester Isaïc Kalisvaart en ondergetekende ontvingen burgemeester Pauline Krikke en sindsdien hebben wij hoop op verkeersborden die naar de Harteveltstraat verwijzen. Op 2 maart opende Trustee Cees Hendrikse de tentoonstelling *Woody van Amen. Tijdcapsules* in het Kabinet en op 15 maart sprak kunsthistoricus Louk Tilanus bij het overzicht van de penningkunst van Guus Hellegers, ingericht in de Quist Vitrine. In april ontving het museum de Tituscirkel en de Gildemeesters, twee vooraanstaande kringen van de Vereniging Rembrandt. In mei was er de ontvangst van de Vrienden en Gouden Vrienden, namen we afscheid van de bestuursleden en *die hards* Thea Scholten en Maarten Steemers en opende Hans Rooseboom, Conservator Fotografie van het Rijksmuseum, de tentoonstelling *Charlotte Dumas. Anima* in het Kabinet. Op 1 juni opende kunstcriticus Anna Tilroe de tentoonstelling *Johan Creten. Naakte Wortels*, het eerste product van onze gastconservator Joost Bergman, en deden we die opening nog eens dunnetjes over op het op

21 juni gehouden Midzomernachtfeest, sindsdien het jaarlijkse tribuut aan al onze sponsors en dé party die kans ziet Den Haag wakker te schudden. In juni reisde de Board of Trustees onder de vakkundige leiding van Trustee en beeldhouwer Francien Valk langs de marmergroeven van Carrara en de mooiste beeldentuinen van Toscane. Maria Linker trad toe tot de Board. Aan de vooravond van de zomer betoonden we eer aan drie Groten uit de Nederlandse beeldhouwkunst die recent waren overleden. Werk van Jan Snoeck verscheen in het museumcafé, Armando kreeg zijn eigen patio met vijf werken en de Quist Vitrine werd ingericht met een bijzondere schenking van kleinplastiek en tekeningen van Arthur Spronken. Twee bruiklenen uit de collectie van Beelden aan Zee maakten deel uit van de tentoonstelling over de befaamde Kunsthandel M.L. de Boer die op 25 juni in het Rijksmuseum werd geopend. In juli ontvingen we de *spouses* van de Kamerheren van het Koninklijk Huis, er was een workshop in de Gipsotheek voor The Hague Contemporary, er was wederom een goedbezochte BAZ Academy, ditmaal over het Friese Eleven Fountain Project en ... er was een ontruimingsoefening. Op 1 augustus vierden we de verjaardag van museumstichter Lida Scholten-Miltenburg en eind augustus trokken bestuur en managementteam zich terug op de Drentse hei om onder leiding van Rien van Gendt het verleden te evalueren en de toekomst uit te zetten. September opende met de Diesviering met de Partners die ons voerde van de Anningahof bij Zwolle naar De Havixhorst bij Meppel, met de beeldentuin van De Fundatie nabij Heino als tussenstation. Op 5 september opende de beeldhouwer André Kruysen de tentoonstelling *Jordan Herregraven. Engelenas* in ons Kabinet, tweede in de reeks van tentoonstellingen die we in samenwerking met de Stichting Stokroos aan jong talent kunnen weiden. Deel 10 van onze monografieënreeks was gewijd aan de beeldhouwer Johan Polet en werd gepresenteerd op de retrospectief die Museum MORE in Gorssel organiseerde. In oktober vond de jaarvergadering van de Board of Trustees plaats in Huis Doorn alwaar Trustees Lideke en Frans Peese Binkhorst ons voerden door de tentoonstelling over internationale oorlogsmonumenten die een groot bruikleen uit onze Gipsotheek bevatte. Op 7 oktober opende Noëlle Chabert, directrice van het Musée Zadkine in Parijs, op de volgepakte Grote Patio de tentoonstelling *Zadkine aan Zee*, naar een concept van gastconservator Feico Hoekstra, die het begrote bezoekersaantal voor 2018 wist te overschrijden en 2019 sterk liet beginnen. De organisatie van deze alom geprezen tentoonstelling, inclusief het vinden van de benodigde fondsen, is een prestatie van formaat geweest: van de artistieke staf, de afdeling Development, de Bedrijfsvoering die over de uitbating gaat, met haar Partners die in de frontlinie staan. Daarin opereren betekent: uitleggen waarom er een toeslag betaald moet worden; dat er een gratis app met luisterroute en game beschikbaar is; dat er drie tentoonstellingen zijn plus een satelliet in de Haagse Bijenkorf; dat er speciale Zadkine-koopwaar is; dat de tas te groot is; dat je van de beelden moet afblijven; dat de routing niet helemaal klopt maar spoedig gaat kloppen; dat je alleen naar de Rondleider mag luisteren als je ervoor hebt betaald; dat je moet doorlopen tot en met de Bibliotheek. En dan laat ik de mammoetexploitatie van tosti's en appelgebak nog maar even buiten beschouwing.

In oktober kwamen ook weer de reünisten bijeen, de oud-vrijwilligers van Beelden aan Zee, een uitdijend en hecht verbond. In november was er het jaarlijkse Partnerberaad, wederom geleid en voorbereid door de drie leden van de Partnerraad die eerder een enquête onder de Partners hadden uitgevoerd. En er waren door het hele jaar heen BAZ Academies met gastsprekers, onder wie ook Partners, zeg maar 'eigen kweek'. De éducation permanente werpt zijn vruchten af. In december, ten slotte, ontvingen wij de oprichters en de directie van de Turing Foundation, hoofdsponsor van *Zadkine aan Zee*. Extra openstelling tijdens de kersvakantie, soms met inzet van eigen familieleden om het rooster gevuld te krijgen, wierp zijn vruchten af.

De driedeling van de organisatie in Artistiek Bedrijf, Development en Bedrijfsvoering die na de reorganisatie in het voorjaar van 2017 is doorgevoerd, kreeg in 2018 meer en meer vorm. Door de langdurige afwezigheid van twee zieke collega's, was en is er sprake van vervanging en de inzet van externe krachten. De educatie kreeg een nieuwe impuls, zo ook het floormanagement en de financiële administratie. Met name op dat laatste terrein zijn er grote stappen gezet wat essentieel is voor een prudente budgetbewaking en het relatiebeheer met al onze geefkringen. En laten we het BAZ Magazine niet vergeten, ook zo'n fraai staaltje gezamenlijke arbeid van betaalde en onbetaalde krachten met hart voor de zaak. En het Sculptuur Instituut, waar gewerkt wordt aan de digitale ontsluiting van de kunst-, bibliotheek en documentatiecollecties, waar studenten van de Universiteit Leiden en de Reinwardt Academie worden onderwezen, waar in opdracht een digitale oeuvrecatalogus van de beeldhouwer Mari Andriessen is opgezet.

Het is eenmaal per jaar dat ik met stijgende trots dit alles aan het papier toevertrouw want gedurende de rest van het jaar is de blik eenzijdig naar voren gericht. Met stijgende trots omdat ik me ieder jaar weer realiseer dat we in de unieke organisatievorm die Theo en Lida Scholten in 1994 hebben bedacht, het als museum voor elkaar krijgen op het hoogste niveau mee te spelen. Een organisatie waarin een kleine staf en zo'n 150 vrijwilligers – en daaronder reken ik ook de bestuursleden en Trustees – ruim 80.000 bezoekers een onvergetelijke artistieke ervaring bezorgen. Het is essentieel om dat eenmaal per jaar goed binnen te laten komen, ons even aan die successen te laven zodat we de volgende dag, geheel ontvankelijk, de realiteit weer welgemoed, geïnspireerd doch beredeneerd te lijf kunnen gaan. Een huizenhoog compliment - dus - aan alle medewerkers, betaald en onbetaald, voor de gezamenlijke, schitterende prestatie van 2018.

Op naar 2019, het jaar waarin we ons 25-jarig bestaan gaan vieren. We willen dat feest, geheel in overeenstemming met het ideaal van de stichters, in eerste instantie vieren met het publiek, door de organisatie van een extra luisterrijk tentoonstellingsprogramma dat de genen van ons museum karakteriseert. Met de retrospectief over Carel Visser betonen wij eer aan de grote traditie van de moderne, Nederlandse beeldhouwkunst en maken wij voorgoed duidelijk dat Beelden aan Zee hét Nederlandse museum voor de moderne beeldhouwkunst is, figuratief, abstract of conceptueel. Daarna Jaume Plensa, inmiddels wereldberoemd te midden van andere roemruchte vertolkers van het hedendaagse mensbeeld als Balkenhol en Gormley. Plensa werd als jonge en onbekende beeldhouwer ontdekt door Theo en Lida Scholten, lang voordat hun museum vorm zou krijgen. Niki de Saint Phalle behoeft geen introductie en is nummer drie in onze rij van najaars-blockbusters. 2019 is ook het jaar waarin 100 jaar vrouwenkiesrecht wordt gevierd en ook dit aspect wordt ingezet door het museum dat kort na de opening in 1994 door een recensent nog werd aangeduid met 'dat vrouwenmuseum'. Driemaal spektakel in de Grote zaal maar in de andere ruimtes aandacht voor een jong talent als Lisa Sebestikova (Stokroos/ Charlotte van Pallandt Prijs), internationaal opkomende kunstenaars als Maura Biava, Itamar Gilboa en Adriaan Rees, eerbetoon aan de 85-jarige Klaas Gubbels, plus aandacht voor het fenomeen van het reliëf in onze collectie, alle Rembrandtpenningen van Esser, enz.

Maar ook op andere terreinen zijn er grote plannen. De structurele verhoging van de bezoekersaantallen rechtvaardigt de opening van gesprekken met cateringbedrijven over de eventuele uitbating en professionalisering van het museumcafé. Een part time professional is ingezet voor de museumwinkel. De Grote patio zal veraangenaamd worden door de plaatsing van bomen en

zitbanken rondom. We blijven werken aan de plannen voor het update brengen van de 'voorkant' van het museum, waarbij bezoek aan winkel en café, los van het museumbezoek, grote voordelen kan bieden. Plannen die het museum in de volgende kwart eeuw gaan brengen. 2019 is ook het jaar waarin we, met gebruikmaking van onze 25ste verjaardag, de verschillende geefkringen substantieel willen uitbreiden en de structurele verbinding met enkele nieuwe hoofdsponsors vastleggen. Ik reken daarbij op de volle inzet van staf, vrijwilligers en bestuur. Alleen dan zullen wij in staat zijn om het jubileumjaar op de juiste wijze te vieren en te benutten en, voor het eerst, de 100.000ste bezoeker te gaan begroeten.

Jan Teeuwisse, directeur

3. JAARREKENING

3.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2018
(na voorstel saldoverdeling)

ACTIVA

		31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	1				
Software			4.000		6.000
Materiële vaste activa	2				
Inventaris		21.339		29.096	
Computer en communicatie appara- tuur		11.385		9.340	
			32.724		38.436
Vlottende activa					
Vorraden	3		36.211		16.593
Vorderingen					
Handelsdebiteuren	4	56.870		93.911	
Belastingen en premies sociale ver- zekeringen	5	7.771		-	
Overige vorderingen en overlopende activa	6	525.145		502.720	
			589.786		596.631
Liquide middelen	7		461.545		97.939
			1.124.266		755.599

PASSIVA

		31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
Stichtingsvermogen					
Bestemmingsfondsen	8		200.000		237.890
Langlopende schulden					
Overige schulden	9		11.000		17.000
Kortlopende schulden					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	10				
		133.367		86.190	
Schulden aan gelieerde maatschappijen	11				
		605.935		263.935	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	12				
		36.550		24.647	
Schulden ter zake van pensioenen					10.000
Overige schulden en overlopende passiva	13				
		137.414		115.937	
			913.266		500.709
			1.124.266		755.599

3.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

		Realisatie 2018	Budget 2018	Realisatie 2017
		€	€	€
Baten	14			
Publieksinkomsten en entreegelden	15	741.583	680.000	873.407
Fonds- en sponsorbijdragen	16	391.885	610.000	665.376
Giften	17	397.591	480.000	419.801
Overige baten	18	285.805	125.000	171.732
		<u>1.816.864</u>	<u>1.895.000</u>	<u>2.130.316</u>
Netto-omzet		425.281	335.000	451.837
Kostprijs verkopen entree, winkel en café		(290.040)	(210.000)	(337.216)
		<u>135.241</u>	<u>125.000</u>	<u>114.621</u>
Brutowinst		<u>1.952.105</u>	<u>2.020.000</u>	<u>2.244.937</u>
Lasten				
Personeelskosten	19	720.637	806.000	664.778
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		16.641	25.000	21.745
Overige bedrijfskosten	20	963.689	1.232.500	1.111.831
		<u>1.700.967</u>	<u>2.063.500</u>	<u>1.798.354</u>
Som der bedrijfslasten		<u>1.700.967</u>	<u>2.063.500</u>	<u>1.798.354</u>
Netto resultaat		<u>251.138</u>	<u>(43.500)</u>	<u>446.583</u>
Bestemming van het exploitatiesaldo				
Dotatie bestemmingsfonds collectie aankopen		(200.000)	(200.000)	(200.000)
Onttrekking bestemmingsfonds collectie aankopen		200.000	200.000	200.000
Vrijval/dotatie bestemmingsfonds tentoonstellingen		37.890	-	(37.890)
Verrekening resultaat Stichting De Onvoltooide		(289.028)	43.500	(408.693)
Totaal		<u>(251.138)</u>	<u>43.500</u>	<u>(446.583)</u>

3.3 KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018

	2018
	€
Kasstroom uit operationele activiteiten	
Bedrijfsresultaat	251.138
<i>Aanpassingen voor</i>	
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	16.641
Correcties	(237.890)
Aan resultaat toegevoegde bestemmingsreserves en -fondsen	200.000
	(21.249)
<i>Verandering in werkkapitaal</i>	
Mutatie voorraden en onderhanden werk	(19.618)
Debiteuren	37.041
Overige vorderingen	76.851
Overlopende activa	(107.047)
Kortlopende schulden (exclusief banken)	412.557
	399.784
Kasstroom uit operationele activiteiten	629.673
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	
Investerings materiële vaste activa	(9.490)
Desinvesteringen materiële vaste activa	561
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(8.929)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	
Aflossingen langlopende schulden	(6.000)
Resultaat naar Stichting De Onvoltooide	(251.138)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	(257.138)
Mutatie geldmiddelen	363.606
Verloop mutatie geldmiddelen	
Stand per begin boekjaar	97.939
Mutaties in boekjaar	363.606
Stand per eind boekjaar	461.545

3.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

INFORMATIE OVER DE RECHTSPERSOON

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Museum Beelden aan Zee is feitelijk en statutair gevestigd op Harteveltstraat 1, 2586 EL te 'S-Gravenhage en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41158132.

ALGEMENE TOELICHTING

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

De activiteiten van Stichting Museum Beelden aan Zee bestaan voornamelijk uit het bevorderen van kunstgenot, in het bijzonder door exploitatie van het in Scheveningen gevestigde museum.

Informatieverschaffing over continuïteit

De Stichting heeft een overeenkomst met haar steunstichting Stichting De Onvoltooide, dat de positieve en negatieve resultaten ten goede resp. te laste komen van Stichting De Onvoltooide.

Het resultaat van de bedrijfsvoering wordt overwegend bepaald door het aantal betalende bezoekers en sponsorbijdragen van fondsen en bedrijven.

De exploitatie van de gelieerde groep was over het verslag jaar positief en de gelieerde groep heeft voldoende beschikbare middelen om de continuïteit te waarborgen.

Informatieverschaffing over schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Museum Beelden aan Zee zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR VERSLAGGEVING

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van richtlijn 640 zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Operationele leases

De stichting heeft leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

GRONDSLAGEN

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode (first in, first out) of lagere opbrengstwaarde.

De verkrijgings- of vervaardigingsprijs bestaat uit (alle kosten die samenhangen met de verkrijging of vervaardiging) alsmede de gemaakte kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is zodanig gepresenteerd dat daaruit blijkt welk gedeelte vrij besteedbaar is en welk gedeelte is vastgelegd. Alle vermogensmutaties worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Uitgaven die gedekt worden uit bestemmingsreserves en -fondsen worden eveneens in de staat van baten en lasten verwerkt.

Bestemmingsreserves

Indien aan een deel van het stichtingsvermogen een beperkte bestedingsmogelijkheid is gegeven, dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan, is dit deel verantwoord als vastgelegd vermogen. De beperking in het bestedingsdoel kan door het bestuur van de Stichting of door derden zijn opgelegd. Indien deze beperking door derden is opgelegd dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfondsen. In de toelichting wordt het bedrag, de beperkte doelstelling en eventuele overige voorwaarden van ieder bestemmingsfonds vermeld.

Resultaat na belastingen van het boekjaar

Stichting de Onvoltooide fungeert als een steunstichting voor de stichting . Stichting De Onvoltooide is met de stichting overeengekomen dat Stichting De Onvoltooide verliezen zal aanzuiveren, terwijl eventuele winsten door de stichting aan Stichting de Onvoltooide worden afgedragen.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Indien geen sprake is van (dis)agio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de staat van baten en lasten als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Subsidiebaten

Bijdragen van subsidiënten worden verantwoord in het jaar waarop de bijdrage betrekking heeft.

Sponsorbijdragen

Sponsor bijdragen worden verantwoord in het jaar waarop de bijdrage betrekking heeft.

Giften en baten uit fondsenwerving

Naast de giften worden baten uit nalatenschappen separaat verantwoord. Baten uit giften en nalatenschappen worden verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen worden verantwoord in het jaar van ontvangst.

Omzetverantwoording

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Pensioenlasten

Stichting Museum Beelden aan Zee heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de staat van baten en lasten verwerkt. Zie ook de grondslagen voor waardering van activa en passiva, bij Pensioenvoorziening. Hiernaar wordt ook verwezen voor wat betreft pensioenregelingen van dochterondernemingen in het buitenland.

Som der kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

3.5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1 Immateriële vaste activa

	Software €
<u>Stand per 1 januari 2018</u>	
Aanschaffingswaarde	8.000
Cumulatieve afschrijvingen	(2.000)
Boekwaarde per 1 januari 2018	6.000
Mutaties	
Afschrijvingen	(2.000)
Saldo mutaties	(2.000)
<u>Stand per 31 december 2018</u>	
Aanschaffingswaarde	8.000
Cumulatieve afschrijvingen	(4.000)
Boekwaarde per 31 december 2018	4.000
Afschrijvingspercentages	25%

2 Materiële vaste activa

	Inventaris	Computer en communicatie appa- raatuur	Totaal
	€	€	€
<u>Stand per 1 januari 2018</u>			
Aanschaffingswaarde	119.837	56.027	175.864
Cumulatieve afschrijvingen	(90.741)	(46.687)	(137.428)
Boekwaarde per 1 januari 2018	29.096	9.340	38.436
Mutaties			
Investeringsen	3.579	5.911	9.490
Afschrijvingen	(10.822)	(3.819)	(14.641)
Desinvesteringen aanschaf- fingswaarde	(49.599)	(42.922)	(92.521)
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	49.085	42.875	91.960
Saldo mutaties	(7.757)	2.045	(5.712)
<u>Stand per 31 december 2018</u>			
Aanschaffingswaarde	73.817	19.016	92.833
Cumulatieve afschrijvingen	(52.478)	(7.631)	(60.109)
Boekwaarde per 31 december 2018	21.339	11.385	32.724
Afschrijvingspercentages	20%	25%-33,33%	

VLOTTENDE ACTIVA

	31-12-2018 €	31-12-2017 €
3 Voorraden		
Voorraad winkel en café	76.824	57.126
Voorziening incourant winkel	(40.613)	(40.533)
	36.211	16.593

Vorderingen

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
4 Handelsdebiteuren		
Handelsdebiteuren	62.194	109.538
Dubieuze debiteuren	(5.324)	(15.627)
	<u>56.870</u>	<u>93.911</u>
5 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	<u>7.771</u>	<u>-</u>
6 Overige vorderingen en overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	227.426	218.323
Nog te ontvangen museumjaarkaart	156.515	248.707
Vooruitbetaalde tentoonstellingskosten	115.522	8.475
Nog te ontvangen geefkringen	20.000	25.000
Nog te factureren bedragen	5.682	2.215
	<u>525.145</u>	<u>502.720</u>
7 Liquide middelen		
Kas	2.247	7.059
ABN AMRO	459.298	90.880
	<u>461.545</u>	<u>97.939</u>

PASSIVA

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
8 Bestemmingsfondsen		
Bestemmingsfonds Collectieaankopen	200.000	200.000
Bestemmingsfonds Tentoonstellingen	-	37.890
	<u>200.000</u>	<u>237.890</u>

BESTEMMINGSFONDS COLLECTIEAANKOPEN

Stand per 1 januari	200.000	200.000
Onttrekking t.b.v. presentatie collectie	(200.000)	(200.000)
Toevoeging	200.000	200.000
	<u>200.000</u>	<u>200.000</u>
Stand per 31 december	<u>200.000</u>	<u>200.000</u>

Het bestemmingsfonds Collectieaankopen en -presentatie betreft de geormerkte gelden toegezegd door de BankGiroLoterij

BESTEMMINGSFONDS TENTOONSTELLINGEN

Stand per 1 januari	37.890	-
Toevoeging	-	37.890
Onttrekking ten gunste van kosten	(37.890)	-
	<u>-</u>	<u>37.890</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>37.890</u>

Het bestemmingsfonds Tentoonstellingen betreft de opbrengst van de bruikleenveiling 2017. Deze is in 2018 gebruikt t.b.v. tentoonstellingen.

9 Overige schulden

Overige schulden	<u>11.000</u>	<u>17.000</u>
------------------	---------------	---------------

Overige schulden

Vooruitontvangen (lange termijn)	<u>11.000</u>	<u>17.000</u>
----------------------------------	---------------	---------------

	2018 €	2017 €
Vooruitontvangen (lange termijn)		
<u>Stand per 1 januari</u>		
Hoofdsom	25.000	25.000
Cumulatieve aflossing	(2.000)	(1.000)
Saldo per 1 januari	23.000	24.000
Mutaties		
Aflossing	(6.000)	(1.000)
<u>Stand per 31 december</u>		
Hoofdsom	25.000	25.000
Cumulatieve aflossing	(8.000)	(2.000)
Kortlopend deel	17.000 (6.000)	23.000 (6.000)
Saldo per 31 december	11.000	17.000
KORTLOPENDE SCHULDEN		
10 Kortlopende schulden		
11 Schulden aan gelieerde maatschappijen		
Rekening-courant Stichting De Onvoltooide	584.639	231.782
Rekening-courant Stichting Het Sculptuur Instituut	21.296	32.153
	605.935	263.935
12 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	-	5.872
Loonheffing	36.550	18.775
	36.550	24.647
13 Overige schulden en overlopende passiva		
Vakantiegeld	31.304	26.858
Vakantiedagen	29.958	16.178
Overlopende passiva	22.024	54.451
Vooruitontvangen bedragen	54.128	18.450
	137.414	115.937

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN, VERPLICHTINGEN EN REGELINGEN

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen verplichtingen

De stichting huurt het museumgebouw van Stichting De Onvoltooide voor onbepaalde tijd. De huurprijs bedroeg in 2018: € 45.615 (2017: € 42.740). De huur wordt jaarlijks geïndexeerd. De stichting heeft een aantal kopieermachines in operationele huur. De huur in 2018 bedraagt ongeveer € 5.900

3.6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

	Realisatie 2018 €	Budget 2018 €	Realisatie 2017 €
14 BATEN			
Publieksinkomsten en entreegelden	741.583	680.000	873.407
Fonds- en sponsorbijdragen	391.885	610.000	665.376
Giften	397.591	480.000	419.801
Overige baten	285.805	125.000	171.732
	<u>1.816.864</u>	<u>1.895.000</u>	<u>2.130.316</u>
15 PUBLIEKSINKOMSTEN EN ENTREEGELDEN			
Entreegelden	<u>741.583</u>	<u>680.000</u>	<u>873.407</u>
16 FONDS- EN SPONSORBIJDRAGEN			
Omzet zakenvrienden	25.000	40.000	30.000
Participanten tentoonstellingen	366.885	570.000	635.376
	<u>391.885</u>	<u>610.000</u>	<u>665.376</u>
17 GIFTEN			
Beneficiënschap BankGiroLoterij	202.732	200.000	215.290
Board of trustees / Vormidabele Patronen	163.975	190.000	116.000
Vrienden / Sculpture Club	30.884	90.000	88.511
	<u>397.591</u>	<u>480.000</u>	<u>419.801</u>
18 OVERIGE BATEN			
Overige baten	<u>285.805</u>	<u>125.000</u>	<u>171.732</u>
19 PERSONEELSKOSTEN			
Lonen en salarissen	583.979	653.000	509.842
Sociale lasten	86.777	97.000	95.026
Pensioenlasten	49.881	56.000	59.910
	<u>720.637</u>	<u>806.000</u>	<u>664.778</u>

Gemiddeld aantal werknemers

2018

	Werkzaam binnen Nederland	Werkzaam buiten Nederland	Totaal
Gemiddeld aantal werknemers 2017	11,00	-	11,00

	Werkzaam binnen Nederland	Werkzaam buiten Nederland	Totaal
Gemiddeld aantal werknemers	18,00	-	18,00

20 OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

Overige personeelskosten	32.028	52.500	60.886
Huisvestingskosten	165.911	250.000	168.541
Partnerkosten	36.227	65.000	41.946
Relatiebeheer	(8.605)	-	38.730
Collectiebeheer	60.194	45.000	75.353
Kantoorkosten	66.035	75.000	92.305
Algemene kosten	54.141	50.000	119.559
Tentoonstellingskosten	461.131	645.000	474.839
Educatie	34.393	20.000	30.169
Marketing & PR	62.234	30.000	9.503
	<u>963.689</u>	<u>1.232.500</u>	<u>1.111.831</u>

'S-Gravenhage, 25 april 2019

Mr. A. Ruys
 Voorzitter

Ir. I.M. Kalisvaart
 Penningmeester

Dr. P.C. Scholten
 Lid

E. Scholten
 Lid

Drs. K. Doeksen-Kleykamp
 Lid

M.R. W.F.M. Remmerswaal
 Lid

C. Wynaendts - André
 de la Porte MA
 Lid

Shycooruk
André de la Porte

4. OVERIGE GEGEVENS

4.1 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Museum Beelden aan Zee

A. Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Museum Beelden aan Zee te 'S-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Museum Beelden aan Zee per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met RJ 640 Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Museum Beelden aan Zee zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de huishouding te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 25 april 2019

Londen & Van Holland
Registeraccountants en Belastingadviseurs

drs. K.J. Schouten RA